1941 OKT. 10

KERESZTREJTVÉNY.

Kossuth Tivadar

(10 pont)

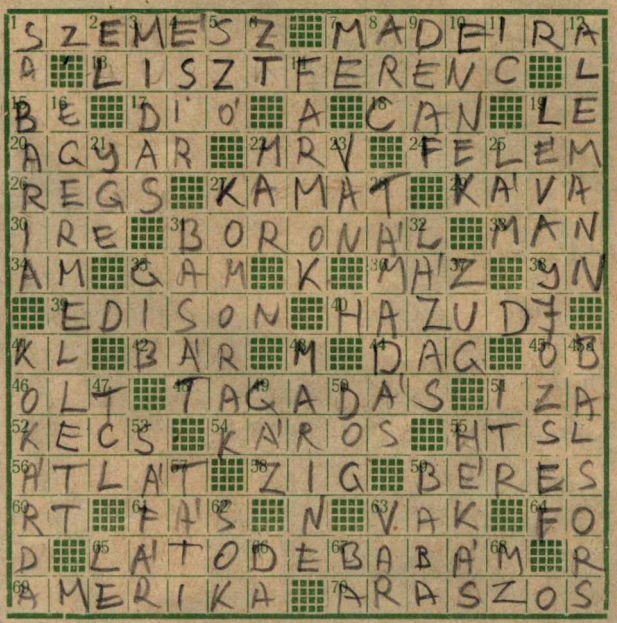

Vízszintes: 1. Szemorvos. 7. Sziget Afrika közelében. 13. Világhírű magyar zeneszerző (1811—1886). 15. Igekötő. 17. Gyümölcs. 18. C. A. N. 19. Igekötő. 20. Egyes állatok megnagyobbodott foga. 22. Merev — magánhangzótlanul. 24. Irányomba. 26. Beregszász része. 27. Kölcsön után jár. 29. Kút része. 30. Menni — latinul. 31. Földmunkát végez. 33. Sziget Anglia és Irország között. 34. Vissza: időhatározószó. 35. Vissza: ezt vetjük el. 36. Bevonat. 38. Y. N. 39. Világhírű amerikai feltaláló. 40. Ne mondj igazat! 41. Katona Lajos monogrammja. 42. Mulatóhely. 44. Kutya — angolul (o=a). 45. Vajjon — németül. 46. Tüzet szüntet. 48. Nem. 51. Idegen női név. 52. Báj. 54. Ártalmas. 55. Hátasló — magánhangzótlanul. 56. Keresztül-tekint. 58. Vissza: gaz ikerszava. 59. Gazdasági cseléd. 60. Kereskedelmi rövidítés. 61. Fával van beültetve. 63. Nem lát. 64. Minden forongás, így kezdődik. 65. Népdal kezdete. 69. 1492-ben fedezték fel. 70. Kézzel mérhető.

Függőleges: 1. Római város, amelynek helyén épült Szombathely. 3. Ókori király, akinek a monda szerint szamárfülei voltak. 4. Kötőszó+papírosra vet. 5. Mondat része. 6. Hasztalan része. 7. Engem — latinul. 8. Fej része. 9. Süket — angolul. 10. Ez ember számára. 11. Pici része. 12. A bajorok, württembergiek szövetsége a III. és IV. században. 14. Amerikai tanyák. 16. Petőfi költeménye. 19. Magyar költő (1825—1918). 21. Vissza: határozatlan névelővel. 22. Harap. 28. Létezik. 25. Ime. 27. Rosszkedvűek. 28. Roham. 31. Török főúr. 32. Beteg. 35. Adj — németül. 37. Félreeső hely. 41. Nemzeti ünnepeken hordjuk. 43. Tengerészet — németül. 45/a. Némely ember üldözi. 47. T. C. L. 49. Pl. az oxigén. 50. Kutya — angolul. 51. Irt anagrammája. 53. A bibliában találjuk ezt a szót a kereskedőre. 56. Udvariatlan megszólítás. 57. Szülő becézve. 59. Játékszer. 62. Temérdek. 63. Seben keletkezik. 66. Igekötő. 66. Vissza: juttat. 67. Rag. 68. Mez mássalhangzói.

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1941. OKTÓBER. XX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

Az óriás

— Remenyik Sándor verse. —

Lefojtott álmok, lenyügözött vágyak,
Zöldből szürkébe halványult remény,
Kiábrándulás, te keserű füst:
Oltárok romján imbolyogva szálló,
Gyász, mely hamuban tépi önmagát,
Gyengeség, melyre egy világ zuhant,
Törpék, mi mind, akiknek óriások álmát
Álmodni adta Isten:
Jertek ma velem.
Jertek, kapaszkodjunk az óriásba!

Ki hát az óriás?
Az, kinek homlokán
Ijesztően tündököl a büszke bélyeg:
Ha kell: egy világ ellen, egyedül.
Egyedül. Hallottátok ezt a szót?
Úgy hangzik ez a szó, mint egy sirám.
De úgy is, mint egy diadalkiáltás!
Nézzétek őt!
Ott áll a szörnyű körben,
Egy vas- és aranygyűrű közepén.
Sisakok, dárdák, kardok, koronák,
Zászlók veszik körül.
Egy embererdő, egy világvadon —
És azzal szemben ő.
Egy lélek.
Milyen kicsi. — És milyen végtelen.

Ó, mert a lelkében az Isten él.
Valami, ami nála több,
Amit meglátott önmaga felett.
Amit nem lehet onnan kitörölni,
És amit letagadni nem lehet,
Ami tüzes korbáccsal kergeti
Irgalom nélkül végig a világon
És ösztökéli: tégy vallomást rólam.
S ő vallomást tesz: Nem tehetek másképp.

A vasmaroknak, mely kinyílt előtte,
Szívét odaveti;
Szorítsd hát, világ.
Állitsd el lassan minden dobbanását.
Vajjon, amit dobog: azt is megfojtod-e?

Istent dobogja — és az Isten él?
Igazságot dobog — az eszme él.
Hitet dobog — s az nem hal meg soha.
Szabadságot — s a szabadság örök.

Látjátok nőni ezt az árva árnyat,
A barát árnyát egy világ fölé?
Hallotok döngő léptei nyomán
Recsegni korhadt birodalmakat?
Mert ami korhadt, az a korhadásé.
És ami lélektől lett: megmarad.

Lefojtott álmok, lenyügözött vágyak,
Zöldből szürkébe halványult remény,
Kiábrándulás, te keserű füst:
Oltárok romján imbolyogva szálló,
Gyász, mely hamuban tépi önmagát,
Gyengeség, melyre egy világ zuhant,
Törpék mi mind, akiknek óriások álmát
Álmodni adta Isten:
Jertek ma velem.
Jertek, kapaszkodjunk az óriásba!

Az egyetlen név

Az „Ifjú Évek" olvasói bizonyosan ismerik a kaleidoszkóp nevű gyermekjátékot. Cső ez, benne színes üvegdarabok vannak, melyek minden rázásra új formákba állanak össze a csodálkozó gyermekszemek előtt. Ilyen kaleidoszkóp az élet. Minden rázásra új formákba kénytelen öltözni. Vihar zúg el egy kis családi otthon fölött, vagy földrengés ingatja meg: koporsó, betegágy, felmondólevél vagy ehhez hasonló, — és a családnak új életformát kell felvennie.

A történelem is zúgó, forrongó katlan. Földrengések vannak itt is. Viharok zúgnak el a népek fölött. Isten megrázza — éppen most is rázza — a világ kaleidoszkópját és új formákba állanak össze az országhatárok, mint az üvegcserepek. Így volt 400 évvel ezelőtt is, a reformáció századában. Isten megrázta a világot s az összeálló cserepek egy nevet formáztak. Nem Luther Mártonét. Luther tudatában volt annak, hogy ő csak pohár, de nem az ital. Így ír: „Nem fog ez a világ tönkremenni, ha Márton barát meghal. Isten számtalan Márton doktort tud teremteni. Sokan vannak, akik az én személyem kedvéért hisznek. Aki ilyen, annak nem én, hanem az ördög mond köszönetet. Csak azok igazi hívők, akik akkor is hinnének, ha azt hallanák, hogy én áruló lettem és eltántorodtam attól, akit hirdettem. Kívánom, hogy az emberek az én nevemről hallgassanak és ne nevezzék magukat lutheránusnak, hanem keresztyénnek. Kicsoda az a Luther? Engem senkiért sem feszítettek keresztre. Hogy jövök én ahhoz, nyomorult féreg, hogy Isten gyermekeit az én szerencsétlen nevemről nevezzék el."

A reformációnak egyetlen tartalma van: Krisztus. Minden azért történt akkor, hogy Krisztus neve fényeskedjék. S ha tőlünk, magyar evangélikusoktól, megkérdik ennek az ősi magyar rigmusnak a kérdésével: ki népe vagytok? — csak így felelhetünk: mi a Krisztus népe vagyunk! Akárhogy rázzon minket az élet, jöjjön háború, földrengés, vizár, nyomorúság, életünk tört cserepei mindig csak ezt az egyetlen nevet formázhatják: Krisztus. A mi hitvallásunk nem lehet más, csak az, amit Péter mondott a jeruzsálemi tanács előtt: „Nincsen senkiben másban üdvösség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nékünk megtartatnunk, egyedül Jézus Krisztusé." (Csel. 4 : 12.)

Luther mondta: ha szeretni akarod őt, szeresd úgy Krisztust, mint ő szerette. Ha ti, magyar evangélikus diákok, a reformáció ünnepén valahogyan szeretnétek megmutatni, hogy büszkék vagytok Lutherre és hálásak vagytok néki, akkor szeressétek Krisztust úgy, mint ő szerette. *Dr. K. A.*

Az aradi tizenhárom

Az aradi tizenhárom vértanú az osztrák önkény áldozata lett 1849. október 6-án. A szabadságharc végén, a világosi fegyverletétel után Rüdiger orosz tábornok átadta őket, a 14 tábornokot Haynaunak, az osztrák tábornoknak. S ő úgy ítélt fölöttük, mintha gonosztévők lettek volna. Vitéz Lenkey tábornokot, kinek Petőfi állít örök emléket Lenkey százada c. versében, nem érhette utól a megalázó vég, mert börtönében megőrült. A többit azonban... De kik is azok? Azt hiszem, nem lehet elégszer felsorolni áldott nevüket: Schweidel József, Kiss Ernő, Dessewffy Arisztid, Lázár Vilmos. őket golyóval ölték meg; Aulich Lajos, Damjanich János, Knézich Károly, Lahner György, gr. Leiningen Károly, Pöltenberg Ernő, Nagysándor József, gr. Török Ignác, Vécsey Károly az akasztófa megalázását is szenvedték. S velük egy napon lőtték agyon Budapesten az első felelős magyar miniszterelnököt, gr. Batthyány Lajost.

Az aradi Golgota oláh járom alatt is arra tanit, mivel tartoznak fiai e drága honnak. A tizenhárom között van nemcsak magyar, hiszen Damjanich szerb, mások németek; de mind egyek a hazáért való áldozatban. Emléküket Zala György emlékműve hirdette ott Aradon 1890. óta. Ezt az oláhok lebontották. De él emlékük minden magyar lelkében. A magyar ifjúság minden évben gyászünnepet szentel nekik, ez azonban nem a lesújtott gyász napja, hanem felemelő megdicsőülést hirdet.

Nagy emléküket Budapesten is hirdeti külső jelkép. A hajdani Újépület helyén a Szabadság-tér ez, s a bele nyiló és környékén levő utcák elnevezése. Azonkívül még a Batthyány-örökmécses is.

Most olvasom a hírt, Szatmárban 22 évvel ezelőtt elásták Hungária szobrát, hogy a bevonuló oláhok össze ne zúzzák: most kiásták s újra felállították. Aradon lebonthatták az emlékművet, a tizenhárom nagyságának ez nem ártott: fentebb ragyog fényük, mint valaha. S ha a jó Isten kegyelme visszavezet Aradra — amit ma erősebben hiszünk, mint valaha —, akkor leborulunk mi, késői unokák ott, hol sírjaik domborulnak, és áldó imádság mellett mondjuk el szent neveiket. (=)

Lélekbúvár

Titkon felöltöm búvár-öltözékem
s lelkedbe szállok, messze le a mélybe...
Észre sem veszed, pedig egyre kérdem:
Mi fáj, hogy ily bús lelked zenéje?...
Vihar tépte tán életvitorládat?
S mikor már majdnem célhoz értél éppen,
akkor csattant rád a Végzet karikása,
amit az Úristen tartott kezében...?
Avagy csalódtál emberekben s másban:
földben, gyönyörben, viharzó vérben?
Meglátlad talán, hogy minden csupa álarc?
S ím most magad vagy a nagy szenvedésben?!
Nem vagy egyedül, veled vagyok én is!
Szemeden át a lelkedre néztem...
S még mielőtt leszállottam volna:
Titkon felvettem búvár-öltözékem!
Most itt vagyok és egyre kérdezek...
Az óra kongat... jaj, már éjfelet...
S hiába várok... hiába minden:
Mélyedből nem jön feleiet!...

Szirti János.

A BÁLVÁNY

Irta: **Hamvas József.**

A márvánnyal gazdagon díszített úri ház hidegen és előkelően nézett le a Fő-térre. Nagy telkének hátulsó felével csendes utcára nyílt.

Ez a hátulsó udvar azonban nem volt csendes. Jó időkben gyerekcsapat játszott, szaladgált, énekelt itt. Bella néni gyermekkertje népszerű volt a városban. A jó levegő, Bella néni kedves természete állandósította ezt a népszerűséget.

Sokat érő segítőtársa volt Ábrahámné, egy gazdatiszt özvegye, akinek az ura korán elhalt és koldusszegényen hagyta itt feleségét és kis fiát, aki még hozzá nem is volt épkézláb gyerek. A bal lábára bicegett.

Asszony és gyerek Bella néninél révbe jutott. Az asszony fáradhatatlanul dolgos asszony volt. Abból a fajtából, amely Heziodosz szerint a hangyától származik. Bella néni nyugodtan elvethette a háztartás gondját, Ábrahámné mindent ellátott. Ha meg ideje engedte, még a gyerekeknek is elmesélgetett. Meleg, dallamos volt a hangja. Áhitatos csendben hallgatták. Ott ült a gyerekek között Dénes is, a fia, bár nagyobb volt, mint a hallgatóság többi tagja, de gyönyörűség volt neki a mese, meg aztán az édesanyja, amint pergett ajkáról a dallamos beszéd. Milyen aranysugaras a lelke az ő édesanyjának!

A háziúrék is megbecsülték mind Bella nénit, mind Ábrahámnét. A fiuk, Elemér, egykorú volt Dénessel. A jólelkű, okos fiúban megfelelő pajtást láttak, akitől nem tanul rosszat Elemér. Délutánokat töltött náluk Dénes, volt úgy, hogy egész napot is.

Elemér játékszobája tele volt drága holmival. Mindenféle gépre járó állat, kocsi, harciszerszám. Villamos erővel hajtott vonat. Aztán építőszekrények, lóversenyjáték, katonákból egész hadsereg, képeskönyvek, amikből tanulni is lehetett. Volt ott miben gyönyörködni.

Ebben a gazdagságban Dénes valami magasabbrendű fiúnak látta Elemért. Érezte vele szemben csekélységét és akaratlanul is alárendelte magát neki. Elemér hamar beletalálta magát ebbe a helyzetbe és ura lett pajtásának.

Kinőtt belőle a zsarnok. Előbb csak a parancsolgatásban telt kedve. Utóbb már a gúnyolódást is élvezte. Ha Dénes valamit ügyetlenül fogott meg, kinevette. Azt is odamondta:

— Nemcsak a lábad csámpás, hanem a kezed is.

Dénesnek nem fájt ez a beszéd. Restelte, hogy okot adott a megrovásra. Bocsánatot kért. Azt mondta, hogy majd jobban vigyáz. Elemért olyan magasságban érezte maga fölött, ahol már nem lehet bírálni.

A gazdag fiút ingerelte ez a türelem. Nem talált élvezetet abban, hogy a kis pajtás mindent eltűr. Még csak nem is fáj neki, akármit mond. Hátha megütné? Azt is megpróbálta.

Dénes fájdalmas, könnyes arccal nézett föl rá, mikor megütötte:

— Nem fájt neked, mikor megütöttél?

— Elég, ha neked fájt! — nevetett a szilaj fiú.

— Nekem nem fájt.

— Hogy mondhatsz ilyet?

— Mert nem az én vétkem.

— Micsoda? Vétek az, ha megüt az ember egy sánta kutyát?

— Én nem vagyok kutya!

— Még feleselni mersz? Fogd be a szádat!

— El is mehetek, ha nem szívelsz.

— Eredj a pokolba.

Dénes összeszorította a fogát és szótlanul kibicegett.

Otthon nem szólt. De mikor este az édesanyja megmosdatta, meglátta a piros vonulatot a hátán. Faggatta, mitől van. Anyjának nem hazudhatott, elmondta.

Ábrahámnét elfogta a keserűség:

— Többet nem mész oda.

— Nem is megyek, — mondta szomorúan a fiú.

— Sajnálod a szép játékokat?

— Elemért sajnálom, hogy ezt tehette velem.

— Meg is veri érte az Isten.

— Hát ne verje meg.

— Meg is verte. Akiben ilyen rossz a lélek, meg van verve.

Dénes szomorúan hallgatott. Ha kiment az udvarra a gyerekek közé, aztán feltekintett a nagy ház felé, amelynek üveges üveges folyosója csillogott a magasban, honvágyat érzett. Nem a pompás berendezés, jó uzsonna, gazdag játékok, hanem Elemér iránt.

— Gondol rám olykor? Megbánta-e, amit tett?

Elemért bosszantotta, hogy nincs már mellette a szelídképű sánta fiú. Haragudott rá, hogy ilyen hálátlanul megszökött. Nem is érdemes egy ilyen nyomorult népséggel jót tenni.

Elemér anyja nagyon el volt foglalva a különböző jótékonysági mozgalmakban. Mégis észrevette egyszer, hogy nem jön már fel Dénes.

— Nem tudtam tovább tűrni a viselkedését — mondta hanyagul Elemér. — Szemtelen volt. Az ilyen népség nem fér a bőrébe, ha megmelegszik.

Az anyja csodálkozott, de aztán más dolgok foglalták le megint és nem foglalkozott többet Dénessel.

Elemérnek más pajtást szereztek, Árpássy, gazdag magánzó fiát, Teobáldot.

Ez már kellemesebb fiú volt, mint Dénes. Tele volt a pénztárcája. Vitte Elemért cukrászdába, csónakázni. Lakásán édes pálinkát iszogattak és egyre-másra szívták a cigarettát.

Dénes ebből csak annyit látott, hogy Elemér az iskolában mindíg jobban lehanyatlik. Pedig amíg együtt voltak, milyen szépen felelgetett! Jó természetű fiú volt, jól esett látni, mikor nyugodt öntudattal beszélt, de most zavartan dadogott, ki is nevették, olyan ostobaságokat mondott. Dénes sírni szeretett volna, hogy ilyen lelki rommá lett.

Szülei instruktort fogadtak melléje. Valahogy így elkészült annyira, hogy átevickélt egyik osztályból a másikba. A nyolcadikban nem egyszer fáradtan, álmosan érkezett iskolába. Volt egypár hasonló fajtájú, léha fiú az osztályban, ezekkel összesúgott, hogy pompásan mulatott Árpássy Teoboldnál, aki már jogász volt és szilajon szórta az apja pénzét.

Érettségi után ritkán látta Dénes Elemért. Pedig a város jogakadémiáján jogászok lettek mindketten. Dénes szorgalmasan kollokvált és szigorlatozott, de Elemért nemigen lehetett a jogakadémia tájékán látni.

A rendes jogászfiúk, akik társaságba

jártak, elbeszélték egy-egy esetét. Bizony nem vált dícséretére, Dénesnek nagyon fájt, ha ilyesmit hallott. Mert neki már régen két Elemérje volt. Az egyik a csodálatos szép fiú, akit maga fölött nagynak, hatalmasnak érzett és akire gyönyörűség volt gondolni is. A másik Elemér a kiütközött rossz tulajdonságok szomorú, szegény Elemérje, aki valami hínáros pocsolyába bukott, ahonnan élete feláldozásával is kimentené, ha meg tudná tenni.

Dénes a városházára került tisztviselőnek. Itt már többet hallott Elemérről. Édesapja kijelentette, hogy nem fizeti tovább könnyelmű adósságait. Erre egy időre elhallgatott róla a beszéd. Aztán még megdöbbentőbb hírek kezdtek keringeni. Elemér kártyázott, még pedig hamisan.

Dénesnek összeszorult a szíve. Mi lesz ennek a vége?

Az lett a vége, hogy Elemér egyszer hajnalban agyonlőtte magát. A közvélemény úgy vette ezt az esetet, mint egy elrontott élet természetes befejezését.

Dénes minden héten kiment a sírjához és elgondolkozott fölötte. Különös gondolatok foglalkoztatták. Vagyonnal, jólétben mennyi veszedelem fenyegeti a fiatal embert! Minél könnyebb valakinek az élete, annál könnyebben lendül le a helyes útról.

Amikor hazaért virágoskertre néző városi lakásába, ahol anyjával lakott, leírogatta gondolatait.

Egyik este, mikor odakint csendesen szitált az eső, olvasgatta jegyzeteit. Az élet feltárult előtte, mint valami nagy színpad és elkezdte színdarabba önteni, amit kifejtett előtte a gondolat és a képzelet.

Tavaszra elvitte a darabot a színigazgatóhoz. A komoly színházi ember csodálkozva olvasta:

— Nem adom elő, — mondta Dénesnek.

— Mert rossz?

— Mert jó. Nekünk itt vidéken nincs időnk arra, hogy kidolgozzuk ilyen darab előadását. Egy-két előadásra valót tudnánk csak belőle csinálni. Felviszem Budapestre. Ha én ajánlom be, elolvassák és ha elolvasták, két kézzel kapnak rajta. Csupa szívvel megírt, üde dolog. Rohanva viszi az embert magával. Mi is a címe?

— A sors ítél.

— Nem jó. Ez novellának való cím. Olyan mint a furulyaszó. A dráma címe bomba legyen, ami egyszerre vág le. Ennek a darabnak ez a címe: A bálvány.

Dénes szívét megütötte ez a szó: A bálvány! Igen. Élete bálványának tragédiáját írta meg.

„A bálvány" nagy sikerrel került színre. Dénes koszorúval ment ki a temetőbe. Könnyezve tette le Elemér sírjára a koszorút:

— Köszönöm, hogy hírnevet és dicsőséget adott a haláltól megtisztult életed. Köszönöm, hogy onnan a túlvilágról súgtad nekem a gondolatokat. Érzem, hogy lelkünk megint találkozott és kibékültek.

János apostol.

Hittanórán az apostolokról van szó. Tudjuk, hogy János túlélte a többi apostolt s csak 120 éves korában halt meg. Erre célozva teszi fel a tanár úr a kérdést az egyik fiúnak: Miben különbözött János apostol a többiektől? Mindenfelől súgják: Nem halt meg, csak 120 éves korában. Barátunk, vesztére a súgásnak, csak az elejét érti, hát így adja meg a precíz választ: János apostol abban különbözött a többi apostoltól, hogy ő nem halt meg.

HÁZI ÁHÍTAT

Lehetőleg mindennap tartsuk, egyszer egy héten azonban mindenesetre. Természetesen az első módszer jobb, mert ekkor jobban elmélyedhetünk és belegyökerezhetünk a kijelölt szentírási szakaszba. Ezért ezt kövesd! Vedd sorra hetenként a közölt énekeket és ne csak olvasd, hanem mindennap énekeld is el őket. A szintén egy-egy hétre közölt bibliai részt is napról-napra újra olvasd el nyugodtan és keresd benne az Isten mondanivalóját. Ne felejtsd el, hogy az általam papírra vetett rövid fejtegetés nem meríti ki az Igét. Neked kell az Isten Szentlelkének a segítségével egész gazdagságában feltárnod! Csak bele ne lustulj és meg ne riadj a nehézségektől! Hidd el ugyanis, hogy az Ige megéri a fáradságot, mert lelked szemeit kinyitja, hogy csodákat láss és egész életedet jó útra vezeti. Ezekkel együtt pedig megtanít imádkozni hitből, szívből, igazán és önállóan. Ezért kell minden áhitatodat imádsággal és dicsőség éneklésével bezárnod. Még pedig rögtön imádkozzál magadtól is, ha kezdetben dadogva megy is! Buzdulj fel az Igén és a közölt imádságon s meglátod, hogy megáld az Isten és tudsz majd Vele beszélni és Neki tetsző életet élni!

* * *

Énekeljünk: 441, 407, 448, 277, (Dunántúli Ker. Énekeskönyv.)

Kegyelem, irgalmasság és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól. Ámen.

Olvassuk el a következő szentírási igéket:

Okt. 12—18. Efezusbeliekhez 1 : 1—14. v Öröm hallgatnunk Pált, mint mindenkit, aki igazán tudja áldani az Istent. De nem elég csak hallgatni és elolvasni amit ír, hanem vele együtt nekünk is imádkoznunk kell. Mert nem olyasvalamiért hálálkodik ő, amit csak neki adott az Isten, vagy csak az efezusbelieknek, hanem, ami mindnyájunknak közös kincse. Vegyük csak sorra valamenynyit, úgy, amint Pál rendre megemlékezik róluk s gondolkozzunk rajtuk. Meditáljunk, miként itt Pál is meditál! Hisz igazán van min, bőven elegendő egy hétre, mert tényleg mindennel megáldott bennünket az Isten. Egész szekérre való az Atya adománya: eleve elrendelés, istenfiúság, megváltás, bűnbocsánat, bölcseség és értelem, végül pedig bölcs belátás az Ő akaratának titkába az idők teljességének rendjére nézve. Sok a kincs, s mégis egy fuvarral elhozhatjuk, mert az Isten nem külön-külön részesít bennünket ezekben a javakban, hanem Egyben adja, a Krisztusban. Őbenne választott ki minket magának és fogadott fiává, Őbenne váltott meg bennünket és ad bűnbocsánatot, bölcseséget, értelmet és kijelentést a titkairól. S mégse olyan könnyű mind ennek az elszállítása, noha Egyben van. Nem elég ugyanis hozzá a saját emberi erőnk, segítségre van szükségünk, amit az Isten meg is ad az ő Szentlelke által. Így most már minden a mienk lehet, nem kell koldúsként nyomorognunk, mindnyájan meggazdagodhatunk s örökre ezek is maradhatunk, mert istenes földi élet után gazdag örökség vár ránk a mennyben. Erről kezeskedik Istennek Szentlelke. Mindenekelőtt pedig abban támogat, amit a törvény Istene és a mi Urunknak, a Jézus Krisztusnak Atyja egyformán megkövetel tőlünk, tudniillik, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk kegyelme dicsőségének magasztalására.

Okt. 19—25. Efezusbeliekhez 1 : 15—23. v. Pál másként imádkozik. Nem olyan önző módon, mint a legtöbb ember, aki csak hébe-hóba könyörög az Istenhez s rendszerint csak a maga ügyében. Azt hiszem, mindnyájan beleestünk sokszor ebbe a bűnbe s ezért tanulhatunk Páltól önzetlenséget az imádkozásban. Kívánom azonban, hogy abban a dologban, amiért itt Pál könyörög, ne légy egészen önzetlen, hanem légy egy kicsit önző is. Úgy értem ezt, hogy ne csak a mások számára kívánd, hogy adja meg nekik az Isten a bölcseségnek és kijelentésnek Lelkét, valamint világosítsa meg értelmük szemeit, hanem a magad számára is kérd, hogy igazán megismerhesd az Istent. Pál ugyanis már megkapta ezeket az Istentől s csak ezért nem kéri itt magának is. Te viszont talán még rászorulsz, mint egykor az efezusbeliek, hogy elnyerd ezeket a dolgokat. De miről is van itt szó? Azt mondja el itt Pál neked, diáknak, aki most újból beültél az iskola padjaiba, hogy mi az igazi tudás? 1. Tudni kell, hogy mi az Isten elhívásának a reménysége. 2. Tudni, hogy mi az Isten öröksége, dicsőségének a gazdagsága a szentek között. 3. Tudni, hogy mi az Isten hatalmának felséges nagysága irántunk. Feltárja azt, hogy mik ennek a tudásnak a feltételei: a bölcseség és kijelentés Lelke s az értelmünk szemeinek a megvilágosítása. Végül pedig rámutat arra, hogy ennek az igazi tudásnak az alapja, amelyről elrúgja magát s amelyre örökösen támaszkodik, a krisztushit. Ezek után pedig magáról a hitről beszél, vagy helyesebben Jézusról, s hittudományos meggyőződéssel megvallja, ami voltaképpen minden levelének tárgya, hogy az Isten Őt feltámasztotta a halálból, a maga jobbjára ültette a mennyekben, felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon és minden néven, mely neveztetik nemcsak e világon, hanem a következendőkben is. S mintha csak megsejtette volna az eljövendő idők nagy egyháztörténelmi küzdelmét, Rómában, ahol ezt a levelet Kr. u. 61. és 63. között írta, ezekkel a jelképes értelmű szavakkal zárja be e fejezet sorait: „És mindeneket vetett az Ő lábai alá és Őt tette mindeneknek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé, mely az Ő teste, teljessége Őnéki, aki mindeneket betölt mindenekkel."

Okt. 26—nov. 1. Efezusbeliekhez 2 : 1—22. v. Sohasem szabad elfelejtenünk, hogy kikmik voltunk: holtak a vétkek miatt, haragnak fiai, távolvalók és azt sem, hogy mindaddig, míg Krisztusban nem hiszünk, — annak ellenére, hogy Ő már megváltott bennünket és nem kellene elkárhozottan élnünk, — még mindig távol vagyunk az Istentől, amiért Ő méltán haragszik ránk s büntet majd, ha kell, halállal vétkeink miatt. Arról se szabad megfeledkeznünk, hogy, ha mi már meg is tértünk, rajtunk kívül még sokan várnak a szabadításra s nekünk kell eljuttatnunk hozzájuk az evangélium üzenetét, akár úgy, hogy személyesen mi visszük el nekik, akár pedig úgy, hogy támogatjuk azt a bel- és külmissziói munkát, amely az elveszetteket akarja megmenteni. Ehhez azonban nem elég csak azt tudnunuk, hogy kik voltunk, hanem azt is eszünkbe kell vennünk, hogy jelenleg kik vagyunk: megelevenítettek és közelvalók. Nem elég ugyanis csak a bűn keserűségét éreznünk, hanem mindig jobban meg kell ízlelnünk a kegyelem édességét. A legfontosabb pedig annak hitből és meggyőződésből való megvallása, hogy mi az új életet egyedül az Istennek köszönhetjük, mert ő adta azt nekünk drága ajándékképen s nem mi vívtuk ki magunknak, ő tartott meg kegyelemből minket s ezért mi egyáltalában nem kérkedhetünk. Mindenekelőtt pedig egyikünk sem vetheti meg a másikat. Főleg nem az egyházban, még ha zsidó is az egyik, s pogány, azaz nemzsidó a másik. Az Isten különböző fajtájú keresztyénekből akarja felépíteni a maga templomát: az anyaszentegyházat, amelynek alapját az apostolok és a próféták képezik, szegletköve pedig maga Jézus Krisztus. Ennek az egyháznak vagy tagja te is s az apostol azt akarja, hogy tényleg ez légy: Krisztus teste, Isten temploma. Ezért lyukad ki mindig az egyházhoz s fejezi be itt a mondanivalóját ismételten e levél fejezeteiben.

Nov. 2—8. Efezusbeliekhez 3 : 1—21. v. Két dolgot emelünk ki először is e fejezettel kapcsolatban: a pogánymissziót és a zsidómissziót. A keresztyén pogánymissziót Pál kezdte el s hogy mivé fejlődött, azt a történelemből mindnyájan tudjuk. Sajnos, ma a világháború miatt rendkívüli nehézségekkel küzd, talán egyidőre el is akad. Fő-e vajjon a fejünk emiatt? Amikor a térképek fölé hajolunk, mert földrajzot tanulunk, vagy

mult, vagy jelen csaták helyeit keressük rajtuk, gondolunk-e olykor arra is, hogy a Közel- vagy a távol-Kelet, Afrika és India nemcsak jó nyersanyagforrások, hanem ígehirdetésre való területek is; s a helyükön kitartó misszionáriusok pedig segítséget, imádságot várnak tőlünk? De nemcsak e tekintetben kell változáson átesnie a „keresztyén" Európának, nekünk, hanem a zsidómissziót illetőleg is. Pál zsidó volt, s íme, mégis milyen buzgalommal bizonyítgatja, hogy a pogányok épúgy részesei az Isten ígéreteinek, mint a zsidók s valósággal nagyra van vele, hogy minden szentek között neki, a legkisebbnek adatott az a kegyelem, hogy a pogányoknak hirdesse a Krisztus végéremehetetlen gazdagságát. Megfordítva, nem kellene-e ma nekünk, nemzsidóknak, történetesen egyúttal keresztyéneknek is, hasonlóképpen gondolkodnunk a zsidókról s világszerte egy páli erősségi zsidómisszióba kezdenünk, amellett, hogy zsidótörvényeket hozunk először, másodszor, harmadszor...? A törvényhozás mindenesetre az állam joga, viszont a komoly misszió az egyháznak kötelessége pogányok között is, meg zsidók között is. Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha fog rajtunk többek között az az imádság, amellyel Pál ezt a fejezetet lezárja, mely egyike a legszebbeknek és a legmélyebbeknek az egész Bibliában (14—21. v.). Méltó arra, hogy megtanuljuk! Kezd is mindjárt bele s ne nyugodj, míg nem tudod! Aztán pedig könyörögve mondd el, akár naponként, magadért és másokért, hogy hadd erősödjünk meg igazán a belső emberben ebben a tanévben és vegyen szállást Krisztus a mi szívünkben a hit által!

Imádkozzunk:

Óh Isten, Te vagy az élet, bölcseség, igazság, bőség, boldogság, az Örökkévaló, az egy igaz Isten! Én Istenem és én Uram, Te vagy reménységem és szívemnek öröme. Hálaadással vallom, hogy a magad képére alkottál engem, hogy minden gondolatomat feléd fordítsam és Tégedet szeresselek. Uram, add, hogy igazán megismerjelek és mind jobban és jobban szeresselek és gyönyörködjek benned és bírjalak. És mivel ebben az életben idelent nem érhetem el teljesen ezt a boldogságot, add, hogy legalább növekedjék bennem naprólnapra, míg majd minden beteljesedik a jövendő életben. Itt gyarapodjék bennem a Te ismereted s ott jusson tökéletességre. Itt növekedjék szeretetem irántad s ott érjen teljességet; hogy miután nagy volt örömöm itt a reménységben, ott legyen tökéletes a bírásban. Ámen. — (Fosdick-Anselmus.)

Önálló imádság.

Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy...

Énekeljünk:

Dicsőség mennyben Istennek... (Dunántúli Ker. Énekeskönyv 1. ének.)

BIBLIAI KÉRDÉSEK

Október havi kérdéseink:

1. Pál melyik levele hasonlít nagyon az Efezusbelieknek írotthoz?
2. Hol és mikor döntötték el az apostolok, hogy a pogányok is keresztyénekké lehetnek s hol tudósít bennünket erről az Újszövetség?
3. Az Efezusbeliekhez írott levélen kívül melyeket írta még Pál fogságból?
4. Említi-e valahol az Írás, hogy Pál járt Efezusban?
5. Hol emlékezik meg a Biblia Pál munkatársairól?

Beküldési határidő: október 25.

Grünvalszky Károly.

Most visszaadom a kölcsönt

Irta: **Laki Tibor.**

1.

Dél volt. Varsádiné szakértő szemmel nézte a terített asztalt, hogy minden helyén van-e. Kisfia ott lábatlankodott körülötte a szobában, vele beszélgetett, míg terített. Mikor megállapította, hogy semmi sem hiányzik az asztalról, megsímogatta kisfia fejét:

— Mindjárt itt lesz apuka.

— Mi lesz az ebéd? — kérdezte a gyerek.

— Majd meglátod.

Ekkor csöngetés hallatszott az előszobából.

— Itt van apuka! — kezdett ugrándozni a kisfiú.

— Ez nem apuka, neki van előszobakulcsa — mondta az asszony és kiment az előszobába. A gyerek is utána ment. Egy levente állt az ajtóban.

— Szebb jövőt! — mondta katonásan. — Itt lakik Varsádi Géza úr?

— Igen.

— Itthon van?

— Nincs, de minden pillanatban jöhet.

— Akkor tessék ezt átadni — nyujtott oda egy iratot.

— Mi ez?

— Behívó a zászlós úrnak. Tessék aláírni.

A kisfiú a leventét nézte, úgy kérdezte:

— Katona lesz apuka?

A levente rámosolygott a gyerekre, tisztelgett és elment.

Varsádiné a szemeit törölgette, úgy nézte a behívócédulát. Így találta az ura is, mikor megjött.

— Miért sírsz? — kérdezte.

Az asszony csak nyujtotta a cédulát. Varsádi átölelte a feleségét és nevetve mondta:

— Ezért nem kell sírni. Inkább örülj. Elmegyünk és visszahozzuk Bácskát.

Az asszony nem szólt semmit, de a gyereknek tetszett a dolog.

— Apuka katona lesz — hajtoatta vidáman.

2.

Ebéd után cigarettára gyújtott Varsádi és átült az asztaltól a díványra. Maga mellé hívta kis családját is. Jobbkézt az asszony ült mellette, balról kisfia csimpaszkodott a karjába.

— Nagy leszámolásom van a szerbekkel — kezdte vidáman. — Régi adósság, de most visszaadom a kölcsönt.

— Milyen leszámolásod van neked a szerbekkel? — kérdezte az asszony.

— Gyermekkoromban megkergettek egyszer, most én fogom őket kergetni.

— Hogy történt, apuka? Mesélje el — kérte a gyerek.

— A világháború végén volt, ezerkilencszáztizenkilencben. Akkor én kis diák voltam. A szerbek bevonultak a Délvidékre. Megszállták Pécset, Baranyát, egész Bátaszékig. Innen ugyan vissza kellett húzódniok, de akkor Bátaszéknél volt a határ. Mi ott laktunk Tolnában, húsz kilométernyire Bátaszéktől. A négyéves háború és a minden oldalról besétáló ellenség alaposan kifosztotta az országot: sok mindenben hiányt szenvedtünk akkor. Nem volt elég liszt, rizst meg egyáltalában nem lehetett kapni. Édesanyám nagyon búsult emiatt.

Egyik nap egy öreg parasztasszony jött be hozzánk, mert édesanyám tőle szokott hetipiackor vásárolni. Ez az asszony mesélte, hogy ők ott laknak közvetlenül a határ mellett és többször átszöktek a demarkációs vonalon (így hívták akkor az ideiglenes határt), mert ott lehet mindent kapni; oda hoztak már rizst is a szerbek szövetségesei a tengerentúli országokból.

Én ott álltam és hallottam az asszony beszédét. Mikor elment, utána lopakodtam és megkérdeztem, hogy mikor fog megint átszökni a határon és hogy elvinne-e magával engem is, mert én nem tudom az utat. Az asszony szívesen beleegyezett.

Otthon aztán előadtam, hogy mi a szándékom. Eleinte hallani sem akartak róla, de a végén mégis csak beleegyeztek.

— Nem féltél? — kérdezte a felesége.

— Nem én. Inkább tetszett a kaland. Egyik nap aztán elindultam abba a faluba, ahol a parasztasszony lakott. Ott megháltam és másnap korán reggel elindultunk a határhoz. Még egy öreg asszony jött és egy kisfiú. Kis mezétlábas parasztgyerek. Péternek hívták. Ügyes fiú volt, hamar összebarátkoztunk.

— Nem kellett soká mennünk, már láttuk is az őröket. Úgy 300—400 méternyire álltak egymástól a határ mentén. Mi egy kis ösvényen mentünk. Ott egy csőszkunyhó is volt, abban két szerb katona, szuronyos puskával. Mikor odaértünk, felénk fordították a puskát és kiabáltak:

— Heidemo natrak! Nie szlobodno ovamo datyi!

— Mit jelent az? — kérdezte a kisfiú.

— Gyerünk vissza! Nem szabad idejönni. De a parasztasszony csak integetett, hogy jó napot, dabar dan. Erre közelebb jött az őr. Az asszony tudott néhány szerb szót és magyarázni kezdte neki, hogy szeretnénk átmenni.

— Daj mi kobaszica, cigaretta — mondta a katona.

Erre az asszony kivett a kosarából egy kolbászt és odaadta a katonának. Én meg cigarettát adtam neki. Most már mosolygott a szerb és intett, hogy mehetünk.

Negyed óra múlva Bátaszéken voltunk. Bevásárolftam, amit akartam: jól megtömtem a hátizsákomat, Délfelé az asszonyok is készen voltak a vásárlással, és megindultunk hazafelé. A határnál azonban baj volt. Most nem két őr állt ott, hanem többen.

— Heide mars! — kiabálták már messziről. Az a katona sem akart megismerni, akinek a cigarettát adtam. Tanácstalanul álltunk. Később újra megpróbálkoztunk, de megint visszakergettek. Délelőtti katonánk valami gospodin narodnikot emlegetett.

A közelben volt egy kis tanya, magyar emberek laktak benne, oda húzódtunk vissza. Azok magyarázták el, hogy délben az őrmester jött ki, hogy az őrséget ellenőrizze, azért nem akarnak most átengedni most. Mi lesz velünk? — tanakodtunk. Az idő jól előrehaladt közben, nemsokára sötétedni csot tartottunk. A határ tulsó felén, a magyar részen, egy nagy kukoricás volt. Oda kéne átjutni — gondoltuk magunkban. Elhatároztuk, hogy két csoportra oszlunk, és mikor az őrök nem figyelnek, átszaladunk. Ha már túl vagyunk, nem csinálhatnak semmit.

Úgy is csináltunk, és mikor elég messze voltunk a csőszkunyhótól, neki-

iramodtunk a kukoricás felé. De észrevettek és kiabálni kezdtek utánunk. Mi nem törődtünk velük. Futottunk, ahogy birtunk. El is értük a kukoricást. Akkor ropogtak már a puskák is. Utánunk lőttek. De nem találtak el. Mi meg csak futottunk, ahogy a lábunk bírta, pedig már magyar részen voltunk.

A gyerek csillogó szemmel nézte apját.

— És mi lett az asszonyokkal? — kérdezte a felesége.

— Azok szépen átsétáltak, míg ránk lőttek a szerbek.

Jót nevettek mindnyájan.

3.

Másnap reggel zászlósi egyenruhában búcsúzott Varsádi Géza a családjától. Most nem sírt az asszony. Kicsit büszkén nézett a délcegen távozó ura után az ajtóból.

— Ugye, én is katona leszek, ha nagy leszek? — kérdezte a gyerek.

— Igen, kisfiam.

4.

És április 14-én elsőnek szaladt le Varsádiné a házmesterhez, hogy tűzze ki a házukra a zászlót, mert akkor mondta be a rádió, hogy honvédségünk bevonult Szabadkára.

Őszi örömök

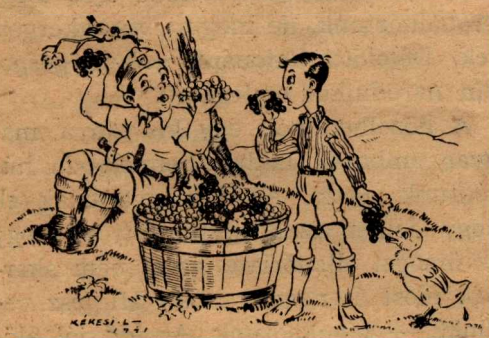

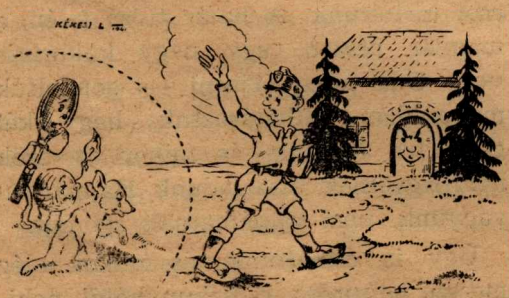

Kékesy L. rajzai.

ISKOLAI ESETEK

Vízgyűjtés.

Közgazdaság órán a vízellátásról beszélünk. Arról, hogy vannak vidékek, ahol nagyon nehezen jut az ember vízhez, mert csak néhány forrás található s ilyen helyeken aztán szinte ki van számítva az ember napi vízadagja. Mit gondolsz, Kálmán — kérdi a tanár úr — mikben gyűjtik ilyen helyeken a vizet. Kálmánnak fogalma sincs, de mindenünnen hallatszik a súgás: Cisz-cisz, ciszter. Mire Kálmán boldogan szólal meg: Cisztercitákban.

Mi történt Vörösmartyval?

Magyar órán halhatatlan lirikusunkról van szó, Vörösmartyról. Megtárgyaljuk egész életét, örömeit, bajait. Majd felteszi a tanár úr a felelőnek a kérdést, Vörösmarty szabadságharc utáni bujdosására célozva: Vörösmartyt sok csapás érte, de kétségtelenül melyik volt a legnagyobb? Erre a felelő igen bölcsen jegyzi meg: Az, hogy feleségül vette Csajághy Laurát.

Kelemen Tamás, VI. B.

„Az magyar nípnek, ki ezt olvassa"

Ezt írta *Sylvester János* 400 évvel ezelőtt újtestamentumfordításának az ajánlása fölé. Magyar népe számára készítette művét. Mindíg is megbecsültük irodalmi munkásságát, de ma fokozottan számontartjuk azokat, akik a magyarságot emelték, előbbre vitték, öntudatosították és megerősítették. Ezért ma Sylvester Jánosra is több büszkeséggel és hálával emlékezünk, mint ezt régebben szoktuk. Ma még jobban felmelegszünk, mint eddig, amikor az önérzetes fordítót olvassuk: „Aki zsidóul és görögül, és vígre (= végre) diákul (= latinul) Szól vala rígen, szól néked az itt magyarúl: Minden nípnek az ű nyelvin . . ." Legyen áldott minden magyarnak az emléke, aki *a magyar népet éppen a magyarságában tette gazdagabbá és önérzetesebbé!*

Hálát adunk az Istennek, hogy Sylvester János egyszersmind *a magyar reformációnak* is értékes munkása volt. *Jó munkáját* azzal végezte el, hogy lefordította magyarra az Újtestámentumot. Tőle bírjuk ennek első teljes fordítását. Micsoda munka volt az! Szavakat keresni olyan görög szavakra, amelyeknek a magyar megfelelőjét addig senki nem is kereste! Gondoljuk meg itt, hogy a rádióra, telefonra, autóra máig sem találtuk meg azt a magyar szót, amely a meghonosodást remélhetné. És milyen nehéz az új német szavakat lefordítani; német-magyar szótáraink bizony csődöt mondanak. Aki pedig magyarról próbál fordítani, az kerül csak igazán nehéz helyzetbe; olykor három-négyszavas körülírással tudja megéreztetni, amit a magyar nyelv egyetlenegy szóval megjelöl. Ne tévesszen meg minket a statisztika, az, hogy mennyi szava van az egyik, s mennyi a másik nyelvnek. A magyar nyelv nem alábbvaló másnál, mert annak több a szava! Ne engedjük, hogy a ma is elég hangos csüggesztők összehasonlításokkal puhítsák magyar önérzetünket! Csak az egyházi tanítás köréből veszek példát. Itt van a latin *iustificatio*, német *Rechtfertigung;* egyiknél sem lehet tudni, hogy bennható vagy átható értelmet takar-e. A magyar a megigazítás és a megigazulás szavakkal milyen egyszerűen ki tudja fejezni a különbséget! Persze, más szavaknál mi vagyunk hátrányban. S éppen a Biblia fordításában sok a nehézség. Még ma is, az évszázados keresés után. Mindezt számba véve, sejtjük meg Sylvester János nagy szolgálatát.

Utána mások is megpróbálkoztak a hatalmas feladattal. Egy félévszázad mulva aztán jött Károlyi Gáspár, és adta a teljes magyar Bibliát. Sylvester munkája, noha 1574-ben újra megjelent, visszaszorult az emlékek közé. De amíg forgatták, az Újtestámentom szövegével együtt olvasták Sylvester tanítását is: az egyes könyvekhez írt verses meg prózai „summákat". A Rómabeliekhez írt levél értelmét így foglalta össze: „. . . minden nípek . . . csak az Krisztusban való hütnek általa nyerjik meg az Úr Isten előtt való megigazulást. Azaz, az Úr Istennek irgalmasságából üdvözüljenek, nem az ő érdemekből . . ." Ma talán soknak üresen csengenek az ilyen mondatok. Akkor a *magyar nép* rögtön kihallotta belőlük a reformáció bizonyságtételét az igaz keresztyénség mellett. S akkor a *magyar nép* azt is tudta rögtön, hogy számára *élet* a tiszta

és igaz egyházban való élés. Sylvester maga is kifejezte ezt a latinnyelvű ajánlásban: az a célja fordításával, hogy a sok nyomorral és különösen a törökkel küzdő magyar nemzetnek ily vészterhes időkben *vigasztalást* és *lelki támaszt* nyujtson. Mert *a kegyelemnek és kiengesztelődésnek* beszéde, lelki kenyér és élő vizeknek forrása: az örök életnek Ígéje ez a könyv. Sylvester János és a magyar nép akkor egyaránt tudta, hogy először Istennel, a Teremtő Úr Istennel kell rendeznünk a viszonyunkat; a kiengesztelődés üzenetére, kegyelemre szorulunk; e nélkül nem találjuk meg igazi viszonyunkat a népünkhöz, magyar kötelességeinkhez sem.

Volt még Sylvester Jánosnak más szolgálata is a magyar irodalomban: ő írta az első szép magyar disztichont, írt nyelvtant, a magyar humanizmusnak is kiválósága volt, bő áldozatkészségre indította Nádasdy Tamást, alkalmat adott egy vérbeli magyar nyomdásznak a hazai könyvnyomtatás egyik sikerére.

De az 1541-i sárvár-újszigeti Újtestámentom jubileumán *mi* méltán gondolunk elsősorban arra a szolgálatra, amelyet Sylvester János azzal tett, hogy lefordította az Újtestámentomot „az magyar nípnek keresztyén hütben való épülísíre." *Dr. S. J.*

Emlékezzünk!

150 éve annak, hogy az ifjúság zeneszerzője, *Mozart Amadeus* Bécsben 35 éves korában elhunyt. Halála évében írta ismert meseoperáját, a Varázsfuvolát (Zauberflőte).

De 150 éve annak is, hogy a német szabadság ünnepelt költője, *Körner Tivadar* megszületett. Ha nem is olyan nagy, mint a mi Petőfink, korában elismerték és hősi halálával pecsételte meg azt, amit hirdetett.

Végül 100 éve született *Csepreghy Ferenc*, a régi magyar népszínműnek Szigligeti és Szigeti mellett legnagyobb mestere. Piros bugyelláris című darabja állandóan él színházaink műsorán.

Több évfordulóról máskor szólunk.

Pályázati eredmény

Júniusi számunkban hirdetett s a D. Kovács Sándor püspök úr adományából díjazandó **pályázatunkra** összesen 8 mű érkezett be. Sajnálatunkra meddőnek kellene a pályázatot neveznünk, ha csak a számot néznők; de akadnak megfelelő írások is. Az 1. kérdésre *(Legkedvesebb diákkori emlékem)* 3 mű jött. A 15 P-s jutalmat az „Erzsike" jeligéjű műnek ítélte a birálóbizottság, mert tárgya megindító, ügyesen állítja ellentétbe a diák féktelen kedvét és jó szívét; előadása nem kiegyensúlyozott. Szerzője Csukly László, aszódi Petőfi-gimn. V. o. t. Az ő írásával beküldött *„Ifjú Évek"* c. írás kedves élménynek mondja egy pályamű nyerését, de általában éretlen hangú. A harmadik, a *„Diákszerelem"* c., mozgalmas, érdekes, de nem alkalmas lapunkban közlésre.

A 2. *falu életével* 5 dolgozat foglalkozik. Legsikerültebb a *„Falusi élmények"* c. (jelige: Muskátli). Élvezetes visszaemlékezés, élményszerű, közvetlen. A 15 P-s díjat ez nyeri, szerzője: Sziller Márta, bp. ev. lg. IV. o. t. *„Azé a föld, aki megműveli"* jeligével bő mondanivalójú dolgozat érkezett, de sok kiforratlanság, helyesírási hiba rontja a művet s így díjra nem tartjuk érdemesnek. Éppígy nem az *„Élet a falun"* c.-t, mely egészen rövid aratási hangulat. *„Adatok Vadosfa monografiájához"* nem saját tapasztalatot ad, hanem ügyes és szorgalmas összeszedése adatoknak, s így a pályázat feltételeinek nem felel meg. A 10 P-s második díjat Miklós János géplakatostanoncnak ítéltük szorgalmas nagy dolgozatáért. Nem először pályázik, lelkes, de túlzó, néhol szinte gyűlölködő. Sokat olvasott, s ha e gondolkodó, jóakaratú fiatal lélek a benyomásokat jobban megemészti, az Ifjú Években közölhetőt is fog írni.

A fennmaradó összeget szeptemberben hirdetett pályázatunk jutalmazására fordítjuk.

Megsemmisült lelki értékek a szovjetparadicsomban

(M. N.) Ma Európa és az egész világ legnagyobb része szívszorongva várja a keleten folyó ádáz küzdelemről érkező jelentéseket. Ezt a feszült érdeklődést nem az üres kíváncsiság fűti. A XX. század modern kereszteshadjárata, melyben valamely formában majdnem minden európai nemzet résztvesz, valóban kultúránk legszentebb értékeinek megmentéséért folyik. Hogy az egyesült európai erőknek a végső győzelem árnyékát előrevető sikerei milyen veszedelmet előztek meg, a maga egész valóságában csak az tudja felmérni, aki ismeri a régi Oroszországot, népének lelkét és kultúrájának szépségeit. Csak az tudja felfogni, mi most a nagy tét, aki képet tud alkotni magának azoknak a lelki értékeknek nagyságáról, amelyeket a negyedszázados szovjeturalom elpusztított.

„Oroszország, a mi anyácskánk" — becézte a régi orosz hazáját dalaiban és költeményeiben, közmondásaiban, sőt hétköznapi beszédében is. Anyácskánk, Oroszország! Ez volt számára a biztonság és boldogság megtestesülése. Azzal a névvel ruházta fel hazáját, mellyel különben csak az anya alakját, a földi élet legtiszteletreméltóbb értékét szokta gyöngéd elérzékenyüléssel illetni. Ebben a kifejezésben a szeretet és hála, az odaadás és hűség egész világa fér meg. Ez a kifejezés az orosz nép, főképpen pedig az orosz parasztság családi életének melegségét sugározza, melyet az atya és anya patriarchális tisztelete tett oly bensőségessé. A gyermekek nem fogtak nagyobb vállalkozáshoz, nem indultak útra, nem választottak hitvest a nélkül, hogy szüleik áldását előzőleg ki ne kérték volna. A szülői akarat megsértése a régi orosz felfogás szerint soha sem hozott szerencsét. — Hogy hová züllesztették a bolsevisták ezt az orosz családi életet, azt az egész világ tudja.

Anyácskánk, Oroszország! Az utolsó két évtizedben e fájdalmas megemlékezést lehelő mély csengésű szavakat ma már csak a hazátlan kozákkórusok dalaiból ismerjük. Mint tetemrehívás dübörögnek e szavak Európa hangversenytermeiben. Odaát, a rettenetes titkok országában mindent megtettek a bolsevista zsarnokok, hogy a haza fogalmát kitépjék az orosz nép szívéből. Az ukrán parasztot Szibériába hurcolták, a szibériait a Kárpátok szomszédságába helyezték. A zord északhoz szokott lakosságot délre, a Fekete-tenger partjainak lakóit a Ladoga-tó mellé száműzték. Mit törődtek azzal, hogy az ősi földjéhez szokott paraszt idegenben nem tudta áldásra bírni a földet?! A szülőföldhöz való ragaszkodás kiölése a szívekből, ez volt a cél, bármibe is kerüljön. A bolsevista önkény nem akarta, hogy annak a tájnak, mely az első gyermekkori emlékeket adta, továbbra is szava lehessen az emberek szívéhez. Neki nem érző emberekre, hanem érzéketlen robotosokra volt szüksége. Az öntudatos világforradalmárhoz nem tartotta méltónak, hogy örömét lelje a nagyszülők-épitette házban, a szülőktől ültetett fában. Abban az Oroszországban, mely egykor sokgyermekes családjairól volt híres, nem volt szabad már egy atyának sem mondania: Gyermekeimért és unokáimért dolgozom. Csak az éltető erőt

adó földtől elszakított, gyökértelen emberektől remélhette a bolsevizmus, hogy maradéktalanul a sötétség démonainak hatalmába adja magát.

A szülőfölddel boldogító kapcsolatból az évszázadok folyamán színpompás, változatokban gazdag *orosz népművészet* fejlődött ki. Az orosz lélek kedvét lelte mindennapi eszközeinek, viseletének szeretettel teljes díszítgetésében. Minden tájnak megvoltak a maga sajátosságai. Az egyik vidéken szeszélyes geometriai ábrákban, másutt pedig tarka virágokban és színes állatmotívumokban gyönyörködtek. Élénken virító keresztöltések, arany- és ezüsthímzések, végtelenül fínomravert csipkék, hímzett bőrtárgyak, faragványok, művészi lakkozások, gondos kidolgozású csatok és veretek, és ki tudná még felsorolni azt az ezernyi holmit, amely megkapó bizonysága volt az orosz nép egészséges szépérzékének, a csinos apróságokhoz való kissé naív, de annál kedvesebb ragaszkodásának. A bolsevista egyenlősítési törekvések mindezt kiirtották, hogy a nyomorúság rongyaival és a „tárgyilagos" csúnyasággal helyettesítsék.

Az orosz irodalom, az orosz zene és festészet — a hazai föld eredeti termései — egykor világhírnek örvendett. Puskin, Lermentow, Gogoly, Turgenjew, Tolstoj, Dostojewskij, Csajkowskij, Mussorgski, Repin és Verescsagin nemcsak nevek, hanem halhatatlan emberi értékek emlékbeidézői. Az orosz színpadi művészet a tökéletesség csúcsát jelentette, a szentpétervári balett vagy a moszkvai Művész-Színház előadásai kitörölhetetlen nyomokat hagyó élmények voltak. A bolsevizmus itt is elpusztított minden elpusztíthatót. A szovjet színházi műsorát cirkuszi mutatványok, a felismerhetetlenségig megcsonkított klasszikusok, sekélyes és otromba fércművek, minden nemesebb érzést kigúnyoló paródiák alkotják. Az orosz léleknek van egészséges humora, mely az önkigúnyolás határáig is szívesen elmegy, (Goncsárov „Oblomow"-ja); a maró szatíra, a mérgező torzkép azonban, az utolsó két évtized „művészi" műfajai idegenek tőle. Hogy a képzőművészetek terén mit alkotott a bolsevizmus, arról még a liberalizmus alkonyának művészete a különböző izmusok kinövései is csak halvány ízelítőt adhatnak.

A legszebb, legemberibb orosz tulajdonságok egyike a *vendégszeretet* volt. A régi Oroszországban a vendég valósággal kultusz tárgya volt. A szegény utolsó falatját is odaadta, hogy vendégét méltóképpen elláthassa. A vendég kívánsága parancs volt. Az érkezőt ősi szokás szerint a legszebb tányéron odanyujtott kenyérrel és sóval és hímzett törülközővel fogadták. Az ajándékozásban is alig ismert határt az orosz. Adakozás és ünneplés — egyike a legjellemzőbb orosz tulajdonságoknak. Ott van a híres vajhét, az orosz farsang, az áhitattal megült húsvét, az aratási ünnepek és sok más, részben még a pogánykorból fennmaradt ünnepi szokás. Rendkívül mélyen gyökerezett az orosz lélekben a halottak tisztelete is. A temetési szertartások, emlékünnepek, halotti torok és gyászmisék mindig nagy szerepet játszottak a legszélesebb orosz körök életében is. Ez megint csak az orosz kultúra mélységéről, jámborságáról tanúskodik. A templomok lerombolása és a temetők megszentségtelenítése a legkegyetlenebb merényletek egyike, amelyeket az orosz nép lelkén csak el lehetett követni.

Puskin „Bjessy" (Démonok) című balladájában így panaszkodik urának a viharban eltévedt kocsis: „Útnak nyoma sincs már. Biztos, hogy az ördögök játékának áldozatai lettünk. Ideoda rángatnak minket és démoni hatalommal cik-cakkos alakban körbe vezetnek a hóviharban és az éjszakában." Bizonyára sok orosznak eszébe jutott már a negyedszázados szovjeturalom alatt nyögő Oroszországban ez az idézet.

Az pedig, aki kívülről néz be az orosz határokon és alkalma volt meglátni, hogy mivé tette a bolsevista rémuralom a világháború előtti Oroszországot, borzongva ismeri fel a döbbenetes igazságot: *ami itt lejátszódott, az a világtörténelem legborzalmasabb lelki öngyilkossága.*

„Ne beszélj sokat, óh Fatime!"

A török nők illemkódexe.

Kemál Atatürk reformjai Törökország képét egészen megváltoztatták. A változás különösen a női világ életében volt mélyreható. A nő már nem rabszolga, mint egykor, nem tölti életét háremben és a fátyolt is levetette. A rákényszerített tartózkodásból kilépett és ma már épúgy dolgozik, sportol, sőt esetleg flörtöl is, mint akármelyik európai nő. A rabnőből valóban nő lett. A jelek szerint azonban ennek az emancipációnak vannak kevésbbé örvendetes mellékhajtásai is. Lehetséges, hogy a szép nem egyes képviselői a hirtelen megkapott szabadságot túl szabadon értelmezték, a közelmúltban mindenesetre illemtan jelent meg Törökországban, kizárólag a női nem használatára. A könyv néhány hét alatt többszázezer példányban fogyott el, de az érdeklődést még mindig nem tudta lecsillapítani, jeléül annak, hogy valóban hézagot pótol. Úgy hírlik, hogy nem is annyira a hölgyek, mint inkább a szolíd férjek és szorgos apák vásárolják, hogy szeretteiket meglepjék vele. Befejezése néhány illemszabályt tartalmaz, melyeknek aktualitása nem csupán Törökországra szorítkozik:

1. Gondold meg, Fatime, hogy a víz Isten adománya. A parfőmöt és púdert csak később találták fel és a vizet sohasem pótolhatja.

2. Soha se fürödjél parfőmben, óh Fatime! A modern embereknek nincsenek erős idegeik.

3. Ne beszélj sokat, óh Fatime, és gondold meg, hogy mit beszélsz! Ha azonban szóra nyitod rózsás ajkaidat, legalább értelmesen beszélj!

4. Ha nem tudsz valamit, mondd csak nyugodtan: „Nem tudom!' Senkisem fog ezért kevesebbre becsülni.

5. Ne légy túl érzékeny! Más embereknek is vannak nézetei. A világ és Törökország elég nagy ahhoz, hogy rajtad kívül más gondolkozású embereknek is életlehetőséget adjon.

6. Ne hidd, óh Fatime, hogy amint meglát minden hivatalnoktársad, minden villamoskalauz, minden postatisztviselő és minden idegen szerelemre gyullad irántad. Gondolj arra, hogy udvarias emberek is vannak a világon.

(M. N.)

A Bibliát eddig 1042 nyelvre fordították le. A Brit és Külföldi Bibliatársulat 1804 óta 85 millió teljes Bibliát és 120 millió Újszövetséget osztott szét.

Cornberg néven új várost alapítottak a németországi Hessen tartományban. Az új város, amely a négyéves német terv keretében épült, már 4000 lakosnak nyújt otthont. A város teljesen újszerű elgondolások alapján épült.

640 kg súlyú és másfél méter hosszú **óriási tintahalat** fogtak a szaloniki öbölben. A hatalmas halnak rengeteg csodálója volt a görög kikötővárosban.

A Tejútnak körülbelül 400 milliárd csillaga van a legújabb bécsi megfigyelések szerint. A Föld és a Nap körülbelül 230 millió év alatt fordul meg egyszer a Tejút közepén levő Vadász-csillagkép körül.

Érdekes kísérletet folytatott Ardenne Berlin német tudós kétszázezer voltos villamos **ultramikroszkóp** segítségével A tudósnak sikerült megfigyelnie a baktériumok életfolyamatát.

Óriási méretű hangyabolyt találtak a mürzvölgyi Kindberg közelében. A hangyaboly kerülete 18 méter, magassága pedig két és fél méter. A hangyák ezt az óriási bolyt fenyőtűkből hordták össze.

A világ legnagyobb építkezési helye a Nürnberg környékén elterülő mezőkön van. A beépítendő terület 7 kilométer hosszú és 4 kilométer széles.

A legóriásibb termetű pálma a Seychelles-szigetcsoporthoz tartozó Mahé- szigeteken tenyésző tengerikókusz, amelynek a gyümölcse fél métermázsás. Rudolf császár annak idején 4000 aranyat adott egyetlen egy ilyen termésért.

A párizsi kutatóintézetben érdekes vizsgálódásokat folytattak annak megállapítására, hogy a közismerten veszedelmes betegséget terjesztő **légy** milyen nagy mértékben segíti elő a ragályos betegségek terjedését. A tudósok összesen 400 legyet vizsgáltak meg mikrószkóp alatt és megállapították, hogy egyetlen légy szárnyán átlag kb. egymillió ragályt okozó baktérium fészkel.

18 méter hosszú és 230 métermázsa súlyú sebesült **bálnát** fogtak az argentinai Bahia Blanca kikötőjében. A bálna valószínűleg egy tengeralattjáróval ütközött össze.

A világ képkocsiállománya az amerikai kereskedelemügyi minisztérium adatai szerint 1941 elején 45.4 millióra rúgott. A személygépkocsik száma 36.3 millió, a társasgépkocsiké 0.44 millió, a tehergépkocsiké 9.4 millió.

A világ legnagyobb háztartását az amerikai Pullmann-társaság vezeti, amelynek Chikágóban van a székhelye. Tudvalevőleg ez a társaság látja el az amerikai vasutakon a hálókocsiforgalmat és naponta többszázezer utas ellátásáról és kényelméről kell gondoskodnia. A társaság legutolsó kimutatása szerint az amerikai lakosságnak átlag egyötöde veszi igénybe a Pullmann-kocsikat. Az útvonalak kilométerszáma, amelyet az utasok évente megtesznek, 92 földkörüli útnak felel meg. Az óriási háztartás mintegy 23.000 különféle berendezési tárgyat használ. Ezek sorában 3 millió ágyhuzat, 430.000 törülköző és hasonló készletek szerepelnek a társaság kimutatásában. A mosási költségek több, mint 2 millió dollárra rugnak.

Dr. W. Arndt, a berlini állattani múzeum igazgatója szerint Közép-Európában 40.000 különféle **állatfajta** él. A szám első pillanatra óriásinak tűnik fel. Hozzá kell tenni azonban, hogy ebből 28.000 a rovarvilág körébe tartozik, s így a többi állatfajokra „csupán" 12.000 esik.

A Nemzetközi Rádiounió legújabb kimutatása szerint Európában **a rádióhallgatók száma** 200 millió. A rádióhallgatásban Svédország vezet, ahol 1000 lélekre 231 készülék jut.

P. F.

Nyár a bagolyirtási evangélikus diáküdülőben

Június 26-án délután húsz diák „rohanta meg" a csendes mátrai evangélikus üdülőt. Kicsik-nagyok: mind vídámak és zajosak voltunk, mintha tudtuk volna előre, hogy milyen szép, milyen felejthetetlen nyaralás előtt állunk. — Az egyemeletes üdülő épülete 840 m magasan van, gerince alatt gyönyörű kilátással a Mátra-vonulatra és Gyöngyösre. Három hatszemélyes és egy háromszemélyes szobában voltunk elhelyezve, fürdőszobával és betegszobával. A levegő pompás, állandó napsütés — magaslati nap — ragyog a szobákba, csupa erdő, zöld minden. A kirándulások is felejthetetlenek. Gallyatető, Kékes, Ágasvár és mind, mind a sok szép patakvölgy, csúcs és gerinc. Ennél ideálisabb üdülést nem tudok elképzelni. Mert nemcsak a testi üdülés volt az a hónap Bagolyirtáson, hanem a lélek is felfrissült ott. Minden reggel egy nagyobb diák — önkéntes jelentkező — tartott áhitatot, ő aztán mindhárom étkezésnél imádkozott azon a napon. Minden este rövid elmélkedést tartott Glatz József tiszteletes úr, az üdülő vezetője. Most is elgondolkozom, ha visszagondolok azokra a szép éneksorokra, amelyeket minden este elénekeltünk, de amelyek mindjobban a szívünkhöz nőttek: „Ez a nap is csendesen Megint elmult, Istenem! Semmi bajom nem esett, Szent karod védelmezett!" Vasárnap délutánonként a környék — Mátraszentimre, Gallyatető — evangélikusai is eljöttek az üdülőben tartott istentiszteletre.

Kicsi és nagy egyaránt megtalálta a maga szórakozását: játék, kirándulás, ping-pong, könyvtár, napozás, fürdés: nyaralás volt az a szó legigazibb értelmében. Mindezekért a legnagyobb hálával és szeretettel gondolunk a tiszteletes úrra, aki valóban nem ismert fáradságot a nyaralás zavartalanságára igyekvő törekvésében, s zökkenésmentes volt az ellátás a háborús gondok ellenére is.

Fájó szívvel vettünk búcsút attól a szép helytől, amikor az utolsó ott töltött estén az Úr szentvacsorája elé járultunk, ott, ahol Isten kegyelméből annyi szép napot töltöttünk. És mindannyian, akik ott voltunk, tiszta szívből kívánjuk Isten áldását erre az ügyre. Bárcsak minél több ilyen nagy célt szolgáló vallásos intézmény lenne országunkban, hogy valóban egy családdá forrhasson össze a nagy célokért küzdő evangélikus magyar ifjúság!

Szórády István
VI. g. t.

Kellemes nyaralás

A budapesti evangélikus leánygimnázium négy éve rendez nyaraltatást a Balaton partján. Nemes emberbaráti célja az, hogy az iskola szegény és gyenge testalkatú növendékeit a jobbmódúak befizetéséből fennmaradó összegből itt tudja üdültetni. Ez a szép cél lelkesíti a tanárokat, kik a nyaraltatást vezetik, és az iskola jótevőit, kik adományaikkal segítik ezt elő.

A nyaraltatás helye, Fonyód, a somogyi partokon fekszik, a festői Badacsonnyal szemben. Gyönyörű kilátást nyujt a szemben lévő part, ahol a Badacsonyon kívül Szigliget, a Gulács és Örsi-hegy fekszik. A nyaraló maga Bélatelep határában van az erdős Várhegy oldalában. Hatalmas főépülete 26 szobát tartalmaz, külön épületben nagy ebédlőterme van, külön két ház a személy-

zet részére. Villany, vízvezeték, fürdőszoba, jégverem, telefón szolgálja a nyaralók kényelmét. A kertje kellemes árnyékot nyujt óriási tölgyfáival s egészen külön fürdőjéig vezet le.

Az idei nyáron közel 130 gyermek élvezte a nyarat Fonyódon, közülük 23 ingyen, vagy kedvezményesen. A mai nehéz ellátási viszonyok között is olyan kitűnő volt az élelmezés, hogy az egész környék ismerte hírből és csodálta, mit tudott a vezető tanár gonddal és becsületes utánjárással elérni. A nyaralók között nem csupán az iskola növendékei voltak, hanem néhány elemista is, de végzett növendékek is szívesen jöttek vissza több hétre régi iskolájuk körébe. Állandó tanári felügyelet, illetőleg inkább társaság mellett jártak a nyaralók fürödni, teniszezni, sétálni, kirándulni. Mert Fonyód kedvező fekvésénél fogva kirándulásokra igen alkalmas, különösen kellemes hajóutak tehetők. Voltak így a gyermekek Badacsonyban és Tihanyban, ekkor az egész tavon végighajóztak céljukig.

De együtt imádkoztak is, s jártak a közös protestáns templomocskába istentiszteletre. Nevelő hatású volt a különböző gyermekek együttélése tanáraikkal, igazgatójukkal. Valóban hozzájárult e nyaralás az iskola munkájához, s vonzóereje a nyaralók közül többet bírt rá, hogy új növendék gyanánt jöjjön a Deák-téri iskola falai közé.

Móritz Sándor linóleumja.

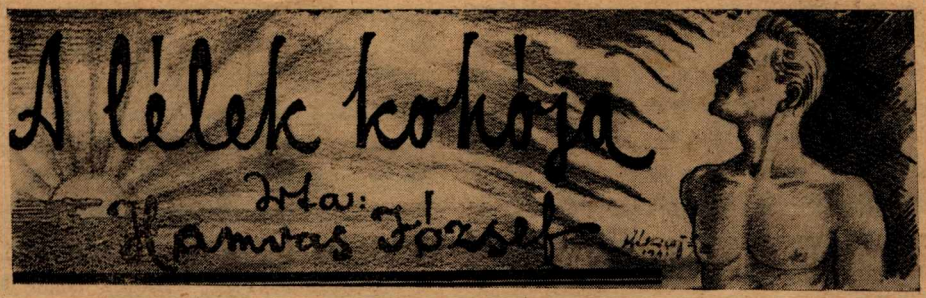

II.

Az új élet és a régi.

A Várkerület csendes udvari kétszobás lakásában napokon át úgy érezte az özvegy, mintha kábult álomban élne, amelyből egészen bizonyosan fel kell ébrednie. Bútorok, képek, egyéb holmi, úgy voltak, mintha valami árvíz sodorta volna ide. Nem az ő szíve szerint helyezkedtek el. Idegen volt neki a hely. Pedig az udvaron üde fű között tarka virágok nyíltak, a lakás és környezet barátságos volt. A háziúr meg a felesége, jó öreg polgárok, szíves jóindulattal üdvözölték, valahányszor találkoztak vele. Részvétet is éreztek iránta, mert látták rajta a szomorúságot.

Még csak augusztus elején voltak. A tanítás egy hónap mulva kezdődött. Sándor gyerek, a fiú, felhasználta az időt, hogy megmutassa édesanyjának Sopront és vidékét. A régi utcákat, régi házakat, az udvart, ahol az evangélikusok az üldözés idején istentiszteletet végeztek. A templomokat, gyűjteményeket. Aztán a szép sétahelyeket, a Károly-magaslat hegyoldalának erdős útjait, az akkor még csak fejlődésnek induló villatelepet, a Deák-kutat, ahol nemrég hallgatott el a Deákkúti vármegye majálisainak víg zaja. Maga, Sándor, harmadik osztályos korában, még a vármegye megválasztott hajdúja volt, de a méltóságával járó kötelességeket már nem teljesítette.

Az özvegynek jót tettek a séták. A mozgás is javára vált, de méginkább, hogy fiának okos beszédét hallgathatta. Ebben jobban gyönyörködött, mint abban, amit látott.

Így telt el augusztus. Olyan hamar, hogy csodálkoztak, mikor vége volt. Az özvegy többször visszafojtotta magába a kérdést, de végre is kimondta:

— Édes fiam, aztán sok kell-e könyvekre?

— Nem kell bizony, semmi. Itt az a szokás, hogy az egyik osztály a másiktól veszi át a könyveket. A régit az utánunk következő osztály veszi át, az újat az előttünk lévő osztálytól kapjuk. Az ötödikes könyvek egy forint húsz krajcárral többe kerülnek, mint amennyit a negyedikes könyvekért lehet kapni. De erre volt pénzem. Minden könyvem megvan.

Az anya meghatottan nézett a fiára és megint gyönyörködött benne. Arról nem beszélt Sándor, hogy az iskolapénz elengedéséért is folyamodott. El is engedték neki.

Beiratkozások után hangosabb lett a kis udvari lakás. Sándor barátai megint összeverődtek körülötte. A komoly, kemény Buttler Gyula, mint tanító fia, jól megtanult zongorázni. Egyébként jól és könnyen tanult. Ha gyengébb minőségű pajtásuk, Kutassy Zoltán

megakadt valami lecketanulás közben, pedig ez naponta megtörtént, csak hozzá fordult. Buttlernek nagy öröme volt, ha zongorát talált, ahol szívesen látták, mert arra nem telt, hogy zongorát béreljen a szobájába. Ilyenkor aztán szövetkezett szelíd kedvű társukkal, Gyenge Jóskával, aki jól hegedült. Ezt a könnyen hordozható hangszert hóna alá fogta és nem egyszer jó családi vacsorához jutottak. Az ötös szövetségnek még egy kedves, szerény tagja volt, Szántó Imre, aki rábaközi birtokos fiú volt. Az édesanyja itt lakott vele Sopronban.

nem tudott felelni. A többiekben könnyebben állt a szó. Buttlernek olyan jó volt az emlékező tehetsége, hogy az iskolai magyarázatot részletesen el tudta ismételni.

Amikor a másnapi leckével készen voltak, megindult a szövetség. Ősszel, amíg egy darabig világos volt, kibaktattak a hegyekbe, ahol a nagy gesztenyeerdő fái alatt teleszedték zsebüket gesztenyével és otthon szakszerűen

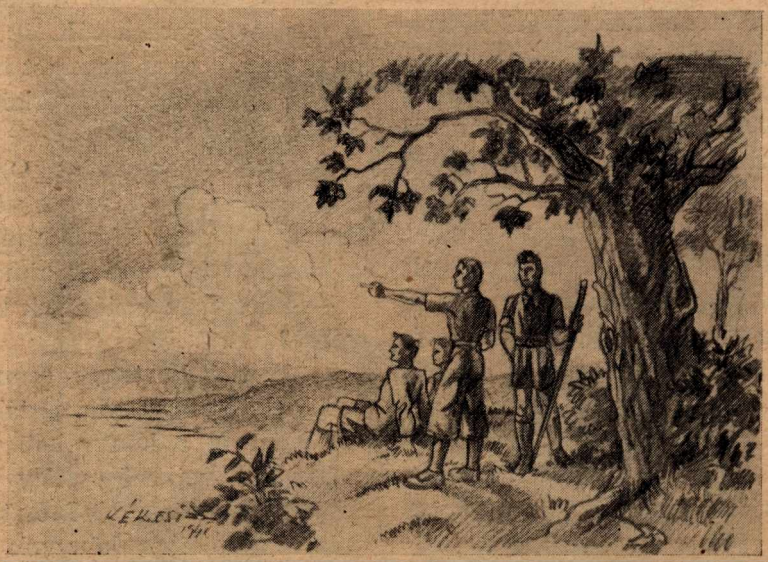

... Kibaktattak a hegyekbe ...

Szinte naponként együtt voltak négy óra után, mikor kijöttek az iskolából. Rendesen Sándornál jöttek össze, mert a két szoba közül az egyiket fia számára rendezte be az özvegy. Itt estek neki a másnapi leckének. Az egyik szavakat szedett, a másik a példákat dolgozta ki, a harmadik hol ide, hol oda segített, Kutassy keményen tanult, mert amit jól meg nem tanult, abból ládába rakták, amit hoztak: egy sor gesztenyelevél, egy sor gesztenye, megint egy sor levél, rá egy sor gesztenye. Így elállt volna frissen tavaszig, ha el nem fogyott volna hamarosan, mihelyt a vaskályhákban elkezdtek fűteni.

Szerda és szombat délutánokon, amikor nem volt tanítás, ki lehetett menni a Fertőre, ahol a Halászkunyhónál csónakot lehetett bérelni és a tó sekély vizében pompás csónakázás esett. Nem kevésbbé volt szép a kirándulás a Nagytó-malomba. De ide inkább ta-

vasszal jártak ki, mert ennek a völgynek ritka gazdag növényvilága van. Talán valami nagyon régi úri kertnek maradványai. Hiszen a török hódoltság előtt Magyarország gyümölcsei és virágai egész Európában híresek voltak.

Sándort mindig kínálta zsebpénzzel az édesanyja. A fiú takarékosan bánt a pénzzel. Restellte, hogy szűkös jövedelmükből még rája is költenek. Az anyja meg azon szomorkodott, hogy milyen szegényesen él a fia. Tízórára valót is erőltetett rá, de nem kellett neki. Minek is kellett volna? Sándor tíz órakor átszaladt a líceummal szemben lévő pékboltba bosnyák cipóért. Meg volt a társasága, amelyik megkérte, hogy neki is hozzon. Összegyűlt az öt cipóra való tíz krajcár. Csakhogy tíz krajcárért nem öt cipót adtak, hanem hatot. Így aztán Sándor ingyen ette a bosnyák cipót tíz órakor.

Egyszer aztán öröm érte a fiút: Behívták a tanári szobába és megkérdezték, vállalja-e egy harmadik osztályos fiú korrepetálását. A fiú eddig magántanuló volt, mindig jeles eredménnyel vizsgázott. Azonban az öreg nagytiszteletű úr, aki eddig otthon oktatta, eltávozott az élők sorából. Nem akadt, aki munkáját ezzel a bölcseséggel folytatni tudta volna, ezért a kis Bobay Imrét feladták szülei Sopronba a Kemenesaljáról.

Sándor szívesen vállalkozott. Most már nem kell édesanyjától pénzt elfogadnia. Öt forintot ígértek neki egy hónapra a Bobay-gyerek tanításáért. Ezzel gazdag ember lett. Ez sokkal több, mint amennyire neki szüksége van.

Örömmel ment haza. Anyját könnyezve találta. Kezében levelet tartott. Sándor örömét egyszerre lehűtötte, mikor anyját sírni látta. Nem is kezdte el a maga dolgát mondani, megkérdezte, milyen levél ez?

— Kerber Irénke írta, a keresztlányom.

— Még itt sem hagynak békét az édesanyámnak? — tört ki a keserűség a fiúból.

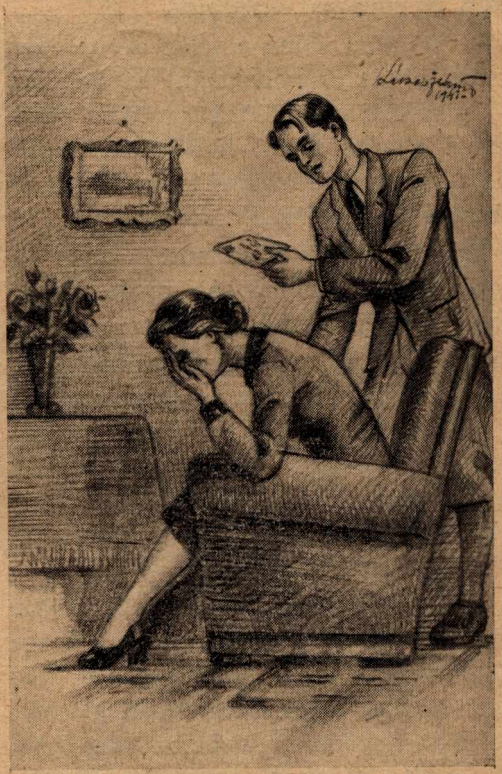

... Anyját könnyezve találta...

— Ne haragudj, édes fiam, nem írt Irénke semmi rosszat. Csupa szeretet a levele. Azt írja, hogy nagyon hiányzom neki, mert senki se tudja úgy elmondani a bibliai történeteket, meg a régi nemes asszonyok tetteit. Hogy ha sétálni megy, eljárogat a régi házunk előtt és ilyenkor fojtogatja a sírás. Hát ettől aztán én is elsírtam magamat.

Sándor is érezte, hogy nehezen jön ki a szó a torkán:

— Irénke derék kislány. Ha megtudja egyszer, mit tett velünk az édesapja . . .

— Ne tudja meg soha! — vágott bele gyorsan az anyja. — Még ha igaz volna is, akkor sem szabad a gyermek előtt az édesapát ócsárolni.

— De szép volna a világ, ha minden ember olyan jó volna, mint édesanyám! — sohajtott a fiú. Megsímogatta édesanyja símára fésült hollófekete haját. Az asszony erre megint sírva fakadt és arcához szorította fia kezét.

Egy kis csendben pihentek, aztán elkezdte Sándor mondani a maga dolgát. Hogy milyen megbízást kapott.

Az asszony csodálkozva hallgatta. Nem értette, mintha idegen nyelven mondták volna. Hogy az ő fia, akinek az apja országhírű gazdag gyáros volt, anyja meg az ősi kiskomáromi Horváth-családból való, most pénzért tanít, mint valami szegény medikás.

Rettenetes örvény tárult föl előtte. Ide juttatta ő a fiát. Szép ifjúsága óráit pénzért kell elvesztegetnie! Valami ostoba, talán haszontalan gyerekkel kell vesződnie, aki bizonyosan lusta és tanulni se akar. Aztán ha megbukik, gorombán felelősségre vonják majd a fiát.

Sándor látta anyja arcán az ijedt levertséget:

— Nem rossz ez a korrepetálás. Az a Bobay-gyerek eddig mindig jelesen vizsgázott. Talán nem is szorul sokáig segítségre, ha beletalálja magát a nyilvános iskolába.

— A kemenesaljai Bobayak közül való?

— Onnan.

— Az apja Bobay Kálmán.

— Ismeri édesanyám?

— Táncosom volt, — mondta szomorú mosollyal az özvegy, — meg is kérte a kezemet, de akkor már édesapádnak adtam a szavamat.

— Na hát, annál nagyobb szeretettel tanítom majd a gyereket. Lássa, édesanyám, így találkozik a mult és a jövő.

III.

A lélek kohója.

Bobay Imrét nem volt nehéz tanítani. Az öreg nagytiszteletű úr nem a könyvek betűjét tanította neki, hanem gondolkozásra, a tanultak összefogására nevelte. Sándort nem egyszer lepte meg, milyen okosan fogja meg a fiú a tanulnivalót.

Egyszer ki is fakadt belőle a szó:

— Te, Imre, nem szükséges téged korrepetálni. Magad is el tudod végezni a dolgaidat. Nem is tisztesség, hogy pénzt fogadok el, mikor nem kell neked az én segítségem.

A fiú megdöbbenve tekintett Sándorra:

— Ne hagyjon el. Nem a könyvek megtanulására van szükségem valakire. A nagytiszteletű úrral azért tudtam tanulni, mert beszélgethettem vele. Most mi ketten beszélgethetünk tovább. Ugy-e nemcsak az iskolai dolgokról beszélgetünk? Sok minden van a világon, amiről nem tudnak az iskolakönyvek. Ezzel is éppen úgy tisztába kell jönni, mint a hármas szabállyal, mert erre talán nagyobb szükség lesz az életben, mint arra, ami a könyvekben van.

(Folytatjuk)

Brassó

BETŰREJTVÉNYEK.

Réthy Béla (összesen 10 pont). Balkos

Beszterce

B női név CE	Állat ʎuʍʇsʌ
Arad Menyasszony D	Sopron RRRRR / O K=P
Sárospatak Pocsolya OS kis folyó	Onód O / O D

A fönti rejtvények mindegyike egy-egy városnevet jelent. Ha a városnevek kezdőbetűit helyes sorrendben összerakjuk, úgy egy hetedik városnevet kapunk.

NÉVREJTVÉNY.

Kalapos mester

Lakos György (5 pont).

ALAK MOSER

PÉST

Mi a foglalkozása a fenti névnek? (Betűcsoportosítás!)

Pontversenyünk állása:

Albrecht Győző 25, Algöver Mihály 25, Borbély Károly 25, Csekme Pál 25, Csermely Egon 25, Fábry László 15, Gedőváry Lilike 10, Hegyi Kálmán 25, Herrstein Gyula 25, Kelemen Tamás 25, Kenessey Ákos 25, Kilczer Gyula 25, Kokavecz Endre 25, Kucsman Árpád 25, Macher Frigyes 25, Mazán János 25, Móritz Péter 25, Öri Zs. 10, Pásztor Emil 25, Szlavkovszky István 15, Szokolay Mihály 25, Szuchovszky Gyula 10, Tardy Edit 5, Tertinszky Edit 5, Técsői Sándor 25, Träger Herbert 25, Turóczy Erzsébet 25, Valent Béla 25, Vantara János 15, Varga K. György 20, Vohmann Ingeborg 15, Weiszer Edit 25, Zelenyánszky András 25, Zimmer Károly 25, Zorkóczy Gábor 25.

Benedikty D 25 24.
Glazewski Melitta 25
Manninger E 25

KOCKAREJTVÉNY.

Móritz Péter (5 pont).

1 L	2 L	3 A	4 A	5 A	6 A	7 A	8 A
2 A	A	I	P	P	I	I	
3 I	I	I	I	I	T		
4 T	O	O	O	M			
5 S	S	R	R				
6 T	I	O					
7 R	N						
8 N							

1. Diákok réme. Latinóra
2. Létesítő. Kapcsi
3. Tolnamegyei község (ék. h.). Tamási
4. Nem földmívelési. Ipari
5. Latin kötőszó. Vagy
6. Biztosító intézmény (ék. h.). Oti
7. Görög betű. Ro
8. Nevelő. A

AZ IFJÚ ÉVEK szeptemberi számának rejtvénymegfejtései:

KERESZTREJTVÉNY.

BÁRÓEÖTVÖSJÓZSEF
A TÓTH Ö KOZMA I
R ENDRŐDI BOA
Ó BÉLÁ ÖL EROI M
T U ETUS B NINON
INDA ZOMBOR RA
S AVAS A RÁKOS K
Z HADURRA N HEIM
ARANYPETŐFIJÓKAI
BOLT MY AD É N
ÓHÁ ELEM L DALOD
DAL FUGI HELY U
ÁMAZON H ÓKAB BÉ
V A AZÁLLAM VÉG
INDIA ALAL OLGI
DAUDETBYRONPOE G

KOCKAREJTVÉNY.

KALEVALA
ANATÉMA
LABANC
ETAPE
VÉNE
AMC
LA
A

KIS SZÁMTAN.

8 (8 — 2 = 2)
3 (3 × 2 = 6)
4 (4 + 2 = 6)
12 (12 : 2 = 6)
27

LÓUGRÁSREJTVÉNY.

Egy gondolat bánt engemet,
Ágyban, párnák közt halni meg.

BUDAPEST, 1941. OKTÓBER XX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította **Algöver Andor.**

Laptulajdonos: **az Országos Evangélikus Tanáregyesület.**

Főszerkesztő: **Dr. Bánkúti Dezső.** Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Remport Elek.**

Szerkesztő bizottság **Arató István**, Kőszeg. **Dr. Blázy László**, Budapest. **Dr. Czinkótszky Jenő**, Békéscsaba, **Dr. H. Gaudy László**, Budapest, **Dr. Keken András**, Budapest, **Kirner Gusztáv**, Békéscsaba, **Máczay Lajos**, Nyíregyháza, **Dr. Ruhmann Jenő**, Sopron, **Dr. Zelenka Margit**, Budapest, **vitéz Zerinváry János**, Bonyhád.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Budapest, VII., Damjanich-u. 28/b, III. 22. küldendők.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László, Budapest, XI., Váli-út 4, II. 2.**

Postatakarékpénztári csekkszámla: **26.111.**

A lap havonként jelenik meg.

Előfizetési ára egy évre 3 pengő; egyes szám ára 40 fillér.

Garab József könyvnyomdája, Cegléd.